

ставени отъ него противъ римлянитѣ — е точно, вѣрно и не подлѣжи на възражение. Но тѣзи негова ненависть се проявява още по вече въ това, което той *направилъ впоследствие*» (т. е. слѣдъ смъртъта си), «тѣй като той създалъ противъ римлянитѣ двама врагове: зетя си, Аздрубала, и сина си, Аннибала, и то такива, щото слѣдъ туй не му трѣбвало вече да прави нищо по вече за да прояви ненавистъта си къмъ римлянитѣ въ всичката ѝ сила. Аздрубалъ умрѣлъ прѣди още да успѣе да тури плана му въ изпълнение, но Аннибалъ намѣрилъ впоследствие случай явно да се прѣдаде на тѣзи вражда противъ римлянитѣ, която му завѣщалъ баща му.»

Сжждението на Полибий е безспорно вѣрно и не подлѣжи на съмнѣние. Сравнявайки неговото кратко и въ сгжстена форма повѣствование съ по подробно, обстоятелно изложение на Титъ Ливий и погълвайки едно друго, при помощъта на една внимателна и строга критика и подробни изслѣдвания, историческитѣ писатели на новитѣ и най новитѣ времена дошли до едногласно заключение, че *плана на втората пуническа война* (както я наричали римлянитѣ) или *Аннибаловата* (както я наричалъ Полибий и другитѣ гърци), *приложенъ въ изпълнение отъ Аннибала, билъ съставенъ още отъ Амилнара и прѣдъ смъртъта му, прѣдаденъ на Аздрубала*. Днесъ това вече е истина, не подлѣжаща на съмнѣние и не изисквающа доказателства.

Грандиозността, трудността и смѣлостъта на този планъ, сж толкова очевидни, колкото и згодитѣ и прѣимуществата му въ случай на сполука. Прѣди още да бже внесена войната въ самото сърдце на Италия, необходимо било да се довърши завоюванието на Испания, здраво и надѣжно да се утвърди властъта

въ нея, да се направятъ всички необходими военни приготовления за похода отъ тамъ по сухо за въ Италия и слѣдъ това да се прѣдодлѣятъ голѣмитѣ прѣпятствия отъ страна *на природата* — двата извънрѣдно голѣми планински хребета, на Пиринеитѣ и особено на Алпитѣ, и отъ страна *на жителитѣ* — войнственитѣ и храбри галли между Пиринеитѣ, Алпитѣ, и сѣверна Италия, — прѣпятствия, които въ тѣхъ времена справедливо се броили и дѣйствително били *непрѣодолими* за една армия съ всичкитѣ ѝ принадлежности — конница, товарни животни и тяжести, а за картагенската армия, въ която обикновенно имало и слонове — още по вече. Но и при сполучливо прѣодоляване на всички тѣзи прѣпятствия, необходимо било още, щото между настѣпающата армия и главното основание на дѣйствията — Испания, да се установятъ здрави и надѣжни съобщения прѣзъ прѣминатото голѣмо пространство на страната, тѣй като само отъ Испания картагенската армия можала да получава подкрѣпления, сръдства и способности, потрѣбни за водението на войната въ Италия. А за получавание такива отъ Картагенъ нѣмало никаква надѣжда, както защото главния источникъ на силитѣ, сръдствата и способитѣ за водението на войната въ Италия трѣбвало вече да се намира въ картагенскитѣ владѣния въ Испания, а не въ Африка, тѣй и защото Картагенъ билъ истощенъ отъ 1-та пуническа война и лишенъ отъ по голѣмата часть на флотата си, а господството по море вече напълно принадлежало на Римъ.

По всички тѣзи причини, внисанието на войната отъ Испания прѣзъ Галлия въ Италия несъмнѣнно и безусловно изисквало прѣдварително: дълбоко съображение, вѣрна оцѣнка, грижливо приготовление и надѣжно